

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
1/24 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
д-ру педагогічних наук, професору Данилевич М.В.

Рецензія

доктора наук з фізичного виховання та спорту, доцента

Пасічник Вікторії Михайлівни

на дисертаційну роботу Гук Ганни Ігорівни

на тему «**Фізичне виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу**»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)

з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,

за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура)

Актуальність обраної теми. Інтегрування дітей із порушенням психофізичного розвитку в загальноосвітній простір України як один із напрямів гуманізації всієї системи освіти відповідає пріоритетам державної політики. В основу інклюзивної освіти покладено ідеологію, яка забезпечує однакове ставлення до всіх людей, але створює спеціальні умови для дітей з особливими потребами.

Важливою частиною інклюзивної освіти, яка сприяє формуванню ряду позитивних рис особистості і її фізичному вдосконаленню, є фізичне виховання, яке природним чином поєднує в собі не тільки біологічне, а й соціальне. Фізичне виховання покликане за допомогою раціонально організованої рухової активності, використовуючи збережені функції, залишкове здоров'я, природні фізичні ресурси, гранично сприяти використанню психофізичних можливостей організму особистості школяра для самореалізації в суспільстві.

Одним із можливих засобів ефективного розвитку та соціалізації учнів інклюзивних класів, незалежно від їхніх особливостей, може слугувати фізичне виховання із застосуванням засобів спортивних ігор. Спортивні ігри та ігри загалом є провідним за ефективністю засобом фізичного, психічного та соціального розвитку

дитини щодо покращення стану здоров'я, профілактики погіршення зору, слуху, мовлення. Тому постає гостра потреба адаптації фізичного виховання з метою зміцнення здоров'я, формування грамотності у ФК та покращення якості життя учнів інклюзивних класів засобами спортивних ігор, зокрема настільного тенісу.

Проте, методичні й організаційні засади запровадження технології фізичного виховання засобами настільного тенісу в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти не розроблені, що і зумовлює актуальність дослідження.

Актуальність дисертаційного дослідження підтверджується приналежністю його до державної теми НДР, в рамках якої воно виконувалося. Дисертаційне дослідження виконано в рамках теми 3.1. «Теоретико-методичні основи формування освітніх компетентностей, рухової активності та фізичної підготовленості різних груп населення в умовах нових соціальних викликів» Зведеного плану науково-дослідної роботи ЛДУФК імені І. Боберського на 2021–2025 рр (Протокол засідання вченої ради № 4 від 9. 02. 2021 р).

Результати оцінки наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертаційна робота Гук Ганни Ігорівни є завершеним самостійним дослідженням, містить раніше не захищені наукові положення та теоретичні узагальнення, має важливе наукове, теоретичне та практичне значення.

Відзначаємо, що науковий рівень дисертаційної роботи, представленої до рецензії є достатнім. Авторка представила свою працю з дотриманням встановлених вимог щодо її структури та змісту, запропонувала для вирішення актуальні наукові завдання та успішно розв'язала їх у підсумку.

Робота написана українською літературною мовою із використанням наукового стилю.

За матеріалами дисертації опубліковано 13 наукових праць: серед яких 6 статей надруковані у фахових виданнях України, 6 публікацій апробаційного характеру та один патент, який додатково відображає наукові результати дослідження. Кількість статей, зарахованих за темою дисертації, відповідає вимогам п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії. Статті, опубліковані після набрання чинності Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, що зараховані за темою дисертації мають активний ідентифікатор DOI (Digital Object Identifier). Вивчення змісту публікацій вказує, що вони цілком відображають зміст отриманих у дисертації результатів дослідження. Теоретичне оприлюднення наукових досліджень на конференціях повною мірою засвідчує належну апробацію результатів. У публікаціях, що виконані у співавторстві, здобувачці належить впорядкування методологічного апарату дослідження, безпосередній аналіз результатів наукового пошуку, формування узагальнюючих висновків тощо.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень.

Наукова новизна дисертаційної роботи теоретичних та експериментальних результатів проведених здобувачкою досліджень не викликає сумніву. Авторкою вперше обґрунтовано технологію фізичного виховання учнів інклюзивних класів засобами настільного тенісу, її соціально-педагогічні й організаційно-методичні умови, принципи і критерії її ефективності, сформульовано її мету та завдання; уперше обґрунтовано зміст програми фізичного виховання для учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу, розкрито зміст теоретичної та практичної підготовки (блоків загальнорозвивальних, підготовчих, підвідних, спеціальних вправ, засобів загальної фізичної підготовки, ігор, естафет, спортивних розваг); визначено форми та особливості реалізації програми фізичного виховання (оцінювання, забезпечення безпеки, доброзичливий клімат, гармонійний розвиток); обґрунтовано та розроблено зміст і структуру уроку фізичної культури в інклюзивних класах; удосконалено наукові дані про важливість підвищення рівня компетентності вчителів і майбутніх учителів фізичної культури в інклюзивних класах, мотивування та надання їм методичної й практичної допомоги; удосконалено наукові дані про показники якості життя, фізичної підготовленості, рухової активності, ставлення учнів з особливими освітніми потребами до участі в різних формах рухової активності та успішності в ній; набули подальшого розвитку наукові

дані про пріоритетні мотиви учнів інклюзивних класів закладів загальної середньої освіти до занять руховою активністю у позаурочний час.

Рівень наукової обґрунтованості результатів дисертаційної роботи.

Отримані в межах представленого до рецензії дисертаційної роботи наукові результати мають достатній рівень обґрунтованості, яка обумовлена сукупністю вивірених методологічних і теоретичних складових. Наукові положення та висновки, що викладені у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані, відповідають поставленим меті та завданням відносно об'єкту та предмету дослідження. Ступінь достовірності результатів дослідження забезпечується широкою джерельною базою з проблематики дослідження (200 джерел інформації); використанням ґрунтовного аналізу документальних матеріалів, законодавчих та нормативних документів України; використанням адекватних методів статистичної обробки результатів; оптимальними розмірами вибірок учасників дослідження; логічно обґрунтованою гіпотезою дослідження; тривалістю виконання чотирьохетапного дисертаційного дослідження (2021 - 2023 рр.); результатами впровадження в практику роботи ЗЗСО м. Львова та освітню діяльність Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського і Херсонського державного університету, про що свідчать відповідні акти впровадження.

Рівень виконання поставленого наукового завдання.

У дисертації відповідно до гіпотези дослідження коректно та послідовно визначено мету та завдання дослідження.

Метою дослідження було удосконалити фізичне виховання учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів задля покращення якості їхнього життя та підвищення грамотності у фізичній культурі. Досягнення мети дослідження було обумовлено розв'язанням низки завдань:

- дослідити стан організації і особливості методики фізичного виховання в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти за результатами аналізу вітчизняної та зарубіжної фахової літератури.

- здійснити аналіз актуальних проблем фізичного виховання в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти, визначити перешкоди, що лімітують його

ефективність.

- визначити мотиваційні пріоритети, обсяг рухової активності, показники фізичного розвитку, фізичної та теоретичної підготовленості, якості життя учнів з особливими освітніми потребами інклюзивних класів; встановити значущість і взаємозалежність показників.

- розробити й обґрунтувати та експериментально перевірити технологію фізичного виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу.

Об'єктом даного дослідження було фізичне виховання учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів закладів загальної середньої освіти. У межах об'єкту дослідження зміст і структура технології фізичного виховання учнів середнього шкільного віку інклюзивних класів закладів загальної середньої освіти засобами настільного тенісу розглядалися як предмет дослідження.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Аналіз дисертаційної роботи дозволяє зазначити, що Гук Г.І. володіє методологією наукової діяльності, що передбачає теоретичний аналіз проблеми дослідження, підбір адекватних методів дослідження відповідно до наукової проблеми, аналіз результатів дослідження з використанням методів математичної статистики, вміння викладати науковий матеріал стисло та послідовно. Всі ці та інші компетентності щодо проведення наукових досліджень продемонстровані здобувачкою, що зумовлює характеризувати її як науковця, який відповідає науковому ступеню доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура).

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності, фабрикації, фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях здобувача.

При детальному аналізі структури та змісту дисертації, а також наукових публікацій за результатами дослідження ознак порушення академічної доброчесності не виявлено, а використання текстових запозичень супроводжується посиланням на відповідні джерела зі списку літератури долученого до тексту дисертаційної роботи.

Зауваження до дисертаційної роботи.

Дисертаційне дослідження виконано на належному науковому рівні, проте окремі положення мають дискусійний характер та потребують корекції чи уточнень. У контексті викладеного вище доцільно зробити такі зауваження та пропозиції:

1. В актуальності роботи здобувачка вказує на велику кількість наукових розробок, які стосуються організації і методики фізичного виховання школярів інклюзивних класів, в той же час доцільно було б акцентувати увагу на ступені розробленості, особливостях, спрямованості цих розробок зарубіжними науковими школами.
2. У висновках до розділу 1 не конкретизована наукова проблема. Висновки наведено формально у констатувальній формі без наукового обґрунтування.
3. У розділі 2 дисертації доцільним було б докладно розкрити за якою процедурою проводилось експертне оцінювання, чи враховано в процесі визначення вагомості думок експертів їх професійний досвід? У роботі нема обґрунтування тому, яким чином визначалися експертні групи.
4. Яким чином результати кореляційного та факторного аналізу було враховано Вами в процесі розробки технології фізичного виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу.
5. На наш погляд, в сучасних умовах слід приділити більше уваги аспектам використання методів дистанційного навчання та передових інформаційно-комунікаційних технологій при організації процесу фізичного виховання в інклюзивних класах закладів загальної середньої освіти.

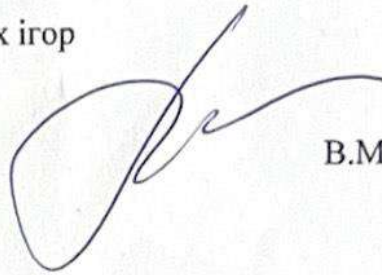
Зазначенні дискусійні питання та зауваження не є принциповими та не знижують загальної позитивної оцінки, наукової та практичної значущості результатів дисертаційного дослідження.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційне дослідження Гук Ганни Ігорівни на тему «Фізичне виховання дітей середнього шкільного віку інклюзивних класів засобами настільного тенісу», є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну та практичну значущість, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої

освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії" (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44 (зі змінами), а її авторка Гук Ганна Ігорівна заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 014 Середня освіта (фізична культура).

Рецензент:

Доктор наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри спортивних та рекреаційних ігор
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського

В.М. ПАСІЧНИК

Кандидат біологічних наук, професор,
проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського

А.С. ВОВКАНИЧ